

MINDER BEKENDE EN OF VERDWENEN LOCATIES

Baudeloostraat

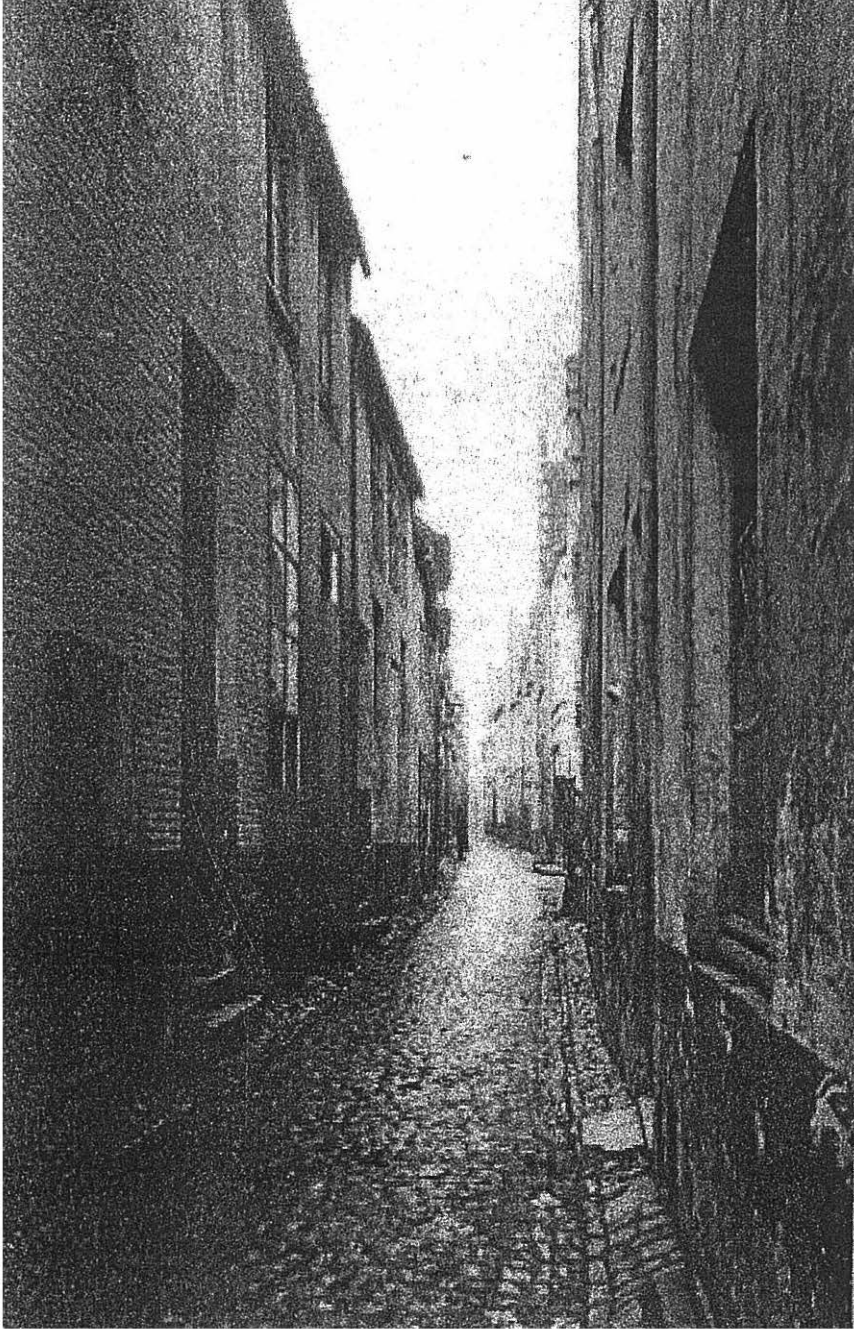
In de tweede helft van de 18^e en de hele 19^e eeuw kende Gent, door de opbloeiende textielnijverheid en enkele andere nieuwe bedrijfstakken zoals de papier-, zeep- en zoutverwerkende nijverheid, een migratiebeweging van ongeschoolde arbeiders van het platteland naar de stad. Er zal in die periode dan ook een zeer groot aantal werkmanshuisjes in beluiken worden bijgebouwd. Om aan de verpaupering van de stad en de erbarmelijke leefomstandigheden van de arbeiders iets te doen, besteedde de stad in eerste instantie aandacht aan de rioleringswerken en het overwelden en dempen van binnenwateren en grachten. In een tweede fase begon men, na de afschaffing van de octrooirechten in 1860, aan het ontmantelen van de stadsmuren. Het gevolg was dat de fabrieken zich meer en meer gingen vestigen buiten de kern, wat een migratie van de arbeiders naar de buitenwijken met zich meebracht. Tenslotte waren er nog het Zollikofer-De Vigneplan om de Nederscheldewijk te saneren en de verfraaiingspolitiek van burgemeester Emile Braun om de arbeidersbuurten en -wijken op te ruimen en de binnenstad op te waarderen.

Sedert de Middeleeuwen was de Vrijdagmarkt het hart van de oude binnenstad, het centrum van Gent. Men hield er markt en dreef er handel, vele ambachten waren rond de markt gevestigd, het plein diende voor samenkomsten, festiviteiten, vorstelijke inhuldigingen en verder ook voor het uitvechten van volksconflicten.

Vóór 1900 liep er van de Vrijdagmarkt naar de Ottogracht een smal straatje, de Druifsteeg, later Struivelstraat en heden, verbreed, Baudeloostraat geheten. In die straat is er aan de rechterkant een hoekse zijstraat, de Wolfstraat, even verder een dwarsstraat, de Penitentenstraat en bijna op het einde een zijstraat rechts, Sint-Amelbergastraat. De Druifsteeg werd in 1900 afgebroken. Aan de noordzijde van de Vrijdagmarkt was dat trouwens niet de enige steeg of smalle straat; het was er een wirwar van straatjes met een arbeidersbevolking.

De aanleg van de Baudeloostraat betekende tegelijk een heuse kaalslag van die buurt. De socialisten waren akkoord met deze uitdrijving en sanering.

Na de aanleg van de nieuwe Baudeloostraat, die zich uitstrekt van de Vrijdagmarkt tot aan de Baudelookaai (hier komt enkel de eerste helft tot aan de Ottogracht ter sprake), stelt men echter vast dat de straat maar moeizaam vol geraakte. En wie kwam daar wonen? Zelfstandigen, bedienden en renteniers.

De Druifsteeg, heden Baudeloostraat, gezien van de Ottogracht in de richting van de Vrijdagmarkt, 1900, een maand voor de afbraak.

Sommige huizen werden ook niet bewoond door de eigenaar, maar werden verhuurd als opbrengstwoningen. Geen arbeidershuisjes dus, wel een straat bevolkt door de kleine burgerij. Reden: de bouwgronden waren te duur voor arbeiderswoningen.

Na W.O. I geraakte de straat wel geleidelijk volgebouwd.

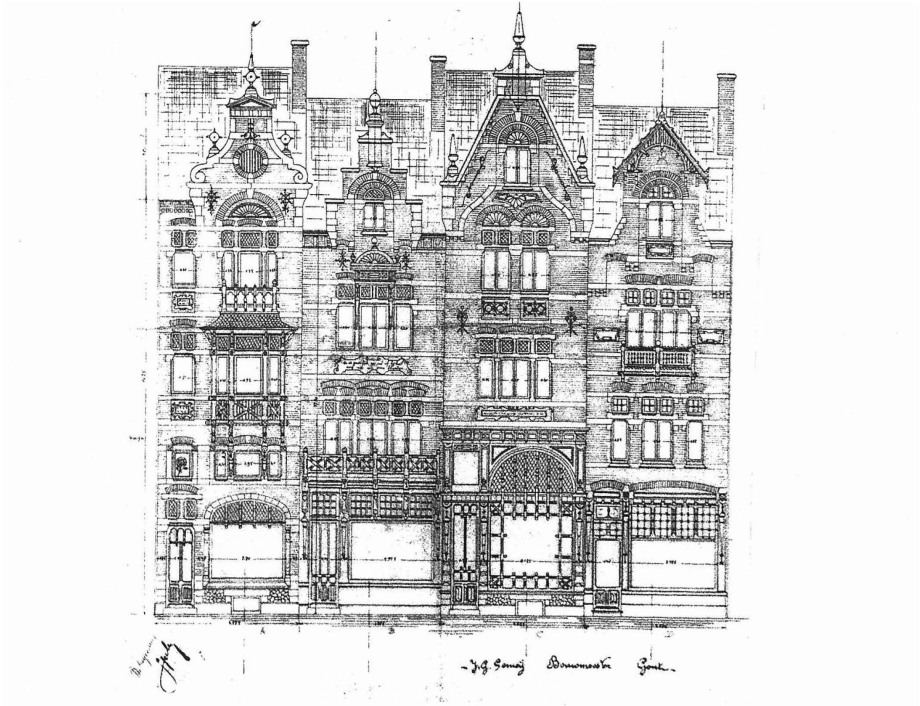
De tendens om de grote huizen op te splitsen in verschillende appartementen bestond reeds in de jaren '60. Blijkbaar ook aantrekkelijk voor Vlaamse schrijvers. Astère Michel Dhondt woonde er in de jaren zestig. Later had Eriek Verpale er een "kot".

De belangrijkste architect die in de Baudeloostraat actief is geweest, was Jacob Gustaaf Semey (Gent 1864 - Brugge 1935). Gemeenteraadslid in Gent in 1902-1903. Semey was rond de eeuwwisseling een veel gevraagd architect en hij bouwde woningen op de Vlaamse Kaai en de achterliggende straten, de Belfortstraat, de Sint-Lievenspoortstraat, de Citadellaan, de Sleepstraat, de Wolfstraat en de Baudeloostraat.

De huizen, vanaf de Vrijdagmarkt 17 tot en met de Baudeloostraat 19, zijn door hem ontworpen. De huizen hebben geen souterrain. Arduinen plinten, bakstenen bovenbouw, afgewisseld met kalkzandsteen en hardsteen voor de venster- en geveltopversiering. Meer dan de helft van de huizen heeft een loggia, balkon of erker. Sterk vertikaal karakter. De woningen die hij ontwierp

Afbraak van de Wolf- en Druifstraat naar aanleiding van de aanleg van de Baudeloostraat
(© foto Stadsarchief Gent SCMS)

beantwoordden aan de verwachtingen van de burgers: een veruiterlijking van hun rijkdom en bovendien laten zien dat ze intellectueel en artistiek ontwikkeld waren. Semey werkte vooral in een gevarieerde eclectische stijl. Hij was sterk bezig met het toepassen van de neo-Vlaamse renaissance. De volkse spreuken en de sculpturen van Vlaamse of Gentse historische figuren op de gevels (ook op de Vlaamse Kaai) gelden als ornamentiek en zijn een bevestiging van Semey's liberalisme en Vlaamse sympathie.

“Als Adam dolf en Eva span
Waar vond men toen den edelman.”

In het tweede gedeelte van de straat vindt men woningen van andere architecten, o.a. Adrien Ledoux en Emile De Weerd, met art nouveau en art deco-inslag. Een uitzonderlijk gebouw is de woning nr. 36, het Huis Toussyns,; een classicistisch gebouw in Lodewijk XVI-stijl uit 1781 dat, na het verdwijnen van de Korte Ridderstraat, naar de Baudeloostraat werd overgebracht.

Gezien van op de Vrijdagmarkt en door de kromming in de Baudeloostraat, lijkt er geopteerd te zijn voor een eenheidsstijl van eclectische gebouwen. Is dat werkelijk zo? De eenheid stopt na de huizen van Semey en De Weerd; de verder gelegen gebouwen hebben invloeden ondergaan van art nouveau, art deco en de expressieve baksteenarchitectuur van de Amsterdamse School. Er zijn ook nog 14 huizen niet een neoclassicistische gevel. Geen eenheid dus.

G. Deseyn schrijft dat er op de hoeken van de Wolfstraat en de Steurstraat tot W.O. I Carroussalons waren, die in de wintermaanden veel volk lokten. Ook in dezelfde straat hebben de Gentenaars in 1906 voor het eerst kennisgemaakt met de cinematographe. Tot slot. Streep door een romantische gedachte: voor het bouwen van deze woningen hebben minder fortunlijke mensen de kern van de stad moeten verlaten.: Sedert de aanleg van de parking onder de Vrijdagmarkt is er ook een inrit naar die parking in de straat.

Literatuur

Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Stad Gent. Deel 4 na, 1976.

G. Deseyn, Gids voor oude Gent. 1991.

P. Vereecken, Baudeloostraat te Gent, onuitgegeven licentiaatsverhandeling. Letteren en Wijsbegeerte, Vakgroep Kunstwetenschappen, UGent, 2003.

Daniël Van Ryssel